

Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie

(kształcenie według podstawy programowej z 2017 r.)

***Opiekunka środowiskowa
341204***

 **CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA**

Warszawa 2017

Informator opracowała Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie
we współpracy z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Łomży.

Układ graficzny © CKE 2017

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: arkusze.pl

Spis treści

Wstęp	4
Informacje o zawodzie	6
1. Zadania zawodowe	6
2. Wyodrębnienie kwalifikacji w zawodzie	6
3. Możliwości kształcenia w zawodzie	6
Wymagania egzaminacyjne z przykładami zadań	7
Kwalifikacja MS.05 Świadczenie usług opiekuńczych	7
1. Przykłady zadań do części pisemnej egzaminu	7
2. Przykład zadania do części praktycznej egzaminu oraz kryteria oceniania	12
Podstawa programowa kształcenia w zawodzie	15

WSTĘP

Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie jest podzielony na dwie części:

- pierwsza zawiera informacje ogólne o zawodzie oraz możliwości dalszego kształcenia w zawodzie, uzupełniania wykształcenia w różnych formach,
- druga zawiera wymagania egzaminacyjne z przykładami zadań oraz podstawę programową dla zawodu.

Do każdej kwalifikacji, do każdego zestawu efektów kształcenia, zostały wybrane umiejętności reprezentatywne dla zawodu. Do tych umiejętności przypisano najważniejsze wymagania ogólne jako rozwinięcia oraz zamieszczono przykładowe zadanie z podaną odpowiedzią prawidłową.

Zamieszczony jest również przykład zadania do części praktycznej egzaminu dla wybranych umiejętności z kwalifikacji w zawodzie.

Zadania w informatorze nie wyczerpują wszystkich przykładowych zadań, które mogą wystąpić w arkuszach egzaminacyjnych. Informator nie może być główną wskazówką do planowania procesu kształcenia w zawodzie, a kształcenie powinno odbywać się zgodnie z programami nauczania opracowanymi według obowiązującej podstawy programowej kształcenia w zawodzie.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie jest przeprowadzany:

- a. z zakresu danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub w zawodach zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego,
- b. na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach.

Przez kwalifikację w zawodzie należy rozumieć wyodrębniony w danym zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną, po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie jednej kwalifikacji.

Część pisemna egzaminu trwa 60 minut i przeprowadzana jest w formie testu składającego się z 40 zadań zamkniętych, zawierających cztery odpowiedzi do wyboru, z których tylko jedna jest prawidłowa. Można uzyskać max. 40 punktów. Część pisemna egzaminu jest przeprowadzana z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu lub arkuszy i kart odpowiedzi.

Część praktyczna egzaminu jest przeprowadzana w formie zadania praktycznego i polega na wykonaniu przez zdającego zadania egzaminacyjnego zawartego w arkuszu egzaminacyjnym na stanowisku egzaminacyjnym. Część praktyczna egzaminu jest przeprowadzana według modelu (formy):

- a. w (wykonanie) – gdy rezultatem końcowym jest wyrób lub usługa,
- b. wk (wykonanie przy komputerze) – gdy rezultatem końcowym jest wyrób lub usługa, uzyskana z wykorzystaniem komputera,
- c. d (dokumentacja) – gdy jedynym rezultatem końcowym jest dokumentacja,
- d. dk (dokumentacja przy komputerze) – gdy jedynym rezultatem końcowym jest dokumentacja uzyskana z wykorzystaniem komputera.

Oczekiwane rezultaty zadania podlegają ocenie przez egzaminatora w trakcie trwania egzaminu lub po jego zakończeniu, zgodnie z podanymi kryteriami.

Przed przystąpieniem do dalszej lektury *Informatora* warto zapoznać się z ogólnymi zasadami obowiązującymi na egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie od roku szkolnego 2017/2018. Są one określone w ustawie o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz.1943 ze zm.) oraz w *rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie* oraz w formie skróconej w części ogólnej *Informatora o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie od roku szkolnego 2017/2018*, dostępnego na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (www.cke.edu.pl) oraz na stronach internetowych okręgowych komisji egzaminacyjnych.

INFORMACJE O ZAWODZIE

1. Zadania zawodowe

Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie **opiekunka środowiskowa** powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) organizowania opieki oraz wsparcia społecznego osobie podopiecznej;
- 2) sprawowania opieki nad osobą podopieczną niesamodzielną i przewlekle chorą w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa zdrowotnego i higieny osobistej;
- 3) pomagania osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego w zakresie: gospodarowania budżetem, dokonywania zakupów, sporządzania posiłków, utrzymania porządku w domu oraz tworzenia optymalnych warunków życia;
- 4) motywowania osoby podopiecznej do samodzielności oraz aktywności intelektualnej, fizycznej i społecznej.

2. Wyodrębnienie kwalifikacji w zawodzie

W zawodzie **opiekunka środowiskowa** wyodrębniono jedną kwalifikację.

Numer kwalifikacji (kolejność)	Symbol kwalifikacji z podstawy programowej	Nazwa kwalifikacji
K1	MS.05	Świadczenie usług opiekuńczych

3. Możliwości kształcenia w zawodzie

Od roku szkolnego 2017/2018 kształcenie w zawodzie **opiekunka środowiskowa** jest realizowane w klasach pierwszych rocznej szkoły policealnej.

Od dnia 1 stycznia 2020 r. przewidziano możliwość kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych w zakresie kwalifikacji *MS.05 Świadczenie usług opiekuńczych*. Wymagane jest wykształcenie średnie lub branżowe.

WYMAGANIA EGZAMINACYJNE Z PRZYKŁADAMI ZADAŃ

MS.05 Świadczenie usług opiekuńczych

1. Przykłady zadań do części pisemnej egzaminu dla wybranych umiejętności z kwalifikacji *MS.05 Świadczenie usług opiekuńczych*

1.1. Organizowanie prac opiekuńczych

Umiejętność 2) rozpoznaje na podstawie analizy dokumentacji i obserwacji sytuację zdrowotną, społeczną życia osoby podopiecznej oraz warunki jej życia, na przykład:

- rozpoznaje, porządkuje oraz klasyfikuje informacje o osobie podopiecznej i jej środowisku życia w zakresie stanu zdrowia, sytuacji rodzinnej, zawodowej, osobistej, ekonomicznej i mieszkaniowej.

Przykładowe zadanie 1.

W sprawozdaniu pracownika socjalnego z wizyty środowiskowej jest zawarta informacja, że osoba podopieczna z porażeniem połowicznym prawostronnym po powrocie ze szpitala przebywa z domu rodzinnym. Mieszka w jednopokojowym mieszkaniu, na drugim piętrze w budynku wielorodzinnym bez windy, z mężem i dwojgiem dzieci w wieku szkolnym. Dane te pozwolą opiekunce rozpoznać u osoby podopiecznej sytuację

- A. zdrowotną.
- B. materialną.
- C. emocjonalną.
- D. mieszkaniową.

Odpowiedź prawidłowa: **D**.

Umiejętność 5) rozpoznaje potrzeby i problemy osoby podopiecznej, na przykład:

- rozpoznaje potrzeby i problemy osoby podopiecznej na podstawie analizy dokumentacji, obserwacji osoby podopiecznej i jej środowiska, analizy stwierdzonego stanu psychofizycznego osoby podopiecznej i warunków społecznych;

Przykładowe zadanie 2.

Podopieczna cierpiąca na zaburzenie funkcji błędnika domaga się od opiekuna stałej obecności podczas wykonywania przez nią czynności higienicznych w łazience. Zachowanie to świadczy o wzmożonej potrzebie

- A. czystości.
- B. akceptacji.
- C. kontaktów.
- D. bezpieczeństwa.

Odpowiedź prawidłowa: **D.**

Umiejętność 11) dobiera metody i techniki i narzędzia pracy do realizacji zaplanowanych działań opiekuńczych, na przykład:

- planuje techniki i metody pracy opiekuńczej;
- dobiera narzędzia do realizacji zaplanowanych działań.

Przykładowe zadanie 3.

Najlepszą metodą poprawienia relacji społecznych dla 20 letniego podopiecznego z porażeniem kończyn dolnych i narządów jamy brzusznej po wypadku komunikacyjnym, stale przebywającego w łóżku będzie

- A. pisanie listów.
- B. oglądanie telewizji.
- C. surfowanie po Internecie.
- D. prowadzenie rozmów przez Skype'a.

Odpowiedź prawidłowa: **D.**

1.2. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych

Umiejętność 1) świadczy usługi opiekuńcze zgodnie z procedurami i standardami opieki, na przykład:

- wykonuje zabiegi pielęgnacyjne i opiekuńcze u osoby podopiecznej zgodnie z procedurami i standardami opieki;
- wykonuje toaletę osoby podopiecznej w łóżku;
- prowadzi pielęgnację przeciwoleżynową osoby podopiecznej;
- otacza osobę podopieczną opieką terminalną.

Przykładowe zadanie 4.

Opiekunka wykonująca zabiegi pielęgnacyjne i higieniczne u osoby chorującej na cukrzycę powinna zwracać szczególną uwagę na

- A. dokładną higienę jamy ustnej.
- B. częste obcinanie paznokci.
- C. dokładną pielęgnację stóp.
- D. częste mycie włosów.

Odpowiedź prawidłowa: **C.**

Umiejętność 2) rozpoznaje objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu i życiu osoby podopiecznej, na przykład:

- rozpoznaje objawy w zakresie zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu i życiu osoby podopiecznej.

Przykładowe zadanie 5.

Opiekunka zajmuje się 78-letnim podopiecznym, któremu pół roku temu zmarła żona. Mężczyzna cały czas przesiaduje w pokoju przed oknem, odmawia proponowanej pomocy. Nie chce jeść, a ostatnio wyraźnie stracił na wadze. Opisane objawy mogą świadczyć o zaburzeniach w sferze

- A. uwagi.
- B. emocji.
- C. pamięci.
- D. myślenia.

Odpowiedź prawidłowa: **B.**

Umiejętność 4) przestrzega zasad i określa metody i techniki wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osoby podopiecznej, na przykład:

- określa i dobiera metody, techniki wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz stosuje zasady podczas wykonywania tych czynności u osoby podopiecznej.

Przykładowe zadanie 6.

Do umycia skóry wokół stomii należy użyć

- A. wody utlenionej.
- B. roztworu szafwii.
- C. roztworu altacetu.
- D. ciepłej wody z mydłem.

Odpowiedź prawidłowa: **D.**

1.3. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej

Umiejętność 2) pomaga osobie podopiecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych i osobistych, na przykład:

- rozwiązywanie problemów społecznych i osobistych osoby podopiecznej lub wspomaganie jej w tym działaniu.

Przykładowe zadanie 7.

Gdzie powinna złożyć wniosek osoba chora i niezdolna do pracy, aby uzyskać świadczenie rehabilitacyjne?

- A. Do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.
- B. Do ośrodka pomocy społecznej.
- C. Do swojego zakładu pracy.
- D. Do lekarza internisty.

Odpowiedź prawidłowa: **A.**

Umiejętność 5) określa formy i metody organizowania czasu wolnego, na przykład:

- wskazuje sposób spędzania czasu wolnego osoby podopiecznej w danych warunkach, z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego;
- organizuje zajęcia samopomocowe w miejscu zamieszkania osoby podopiecznej;
- diagnozuje potrzeby i możliwości osoby podopiecznej, organizuje czas wolny w instytucjach środowiskowych.

Przykładowe zadanie 8.

Pani Ania 85-letnia to emerytka, bibliotekarka, sprawna intelektualnie. Ma trudności w poruszaniu się poza mieszkaniem z powodu wszczepionej endoprotezy stawu biodrowego i sporej nadwagi. Najlepszą formą spędzania wolnego czasu proponowaną osobie podopiecznej przez opiekunkę będzie

- A. uprawianie ogródka.
- B. wizyta w teatrze.
- C. spacer po parku.
- D. czytanie książki.

Odpowiedź prawidłowa: **D.**

Umiejętność 7) analizuje metody usprawniania i aktywizowania osoby podopiecznej w zależności od jej wieku, stanu jej zdrowia i niepełnosprawności, na przykład:

- analizuje metody usprawniania i aktywizowania osoby podopiecznej właściwych dla niej, po uwzględnieniu wieku, stanu zdrowia i zakresu niepełnosprawności;
- wskazuje sposób aktywizacji podopiecznej;
- rozpoznaje zainteresowania osoby podopiecznej;
- dobiera rodzaje aktywności do zainteresowań i możliwości osoby podopiecznej.

Przykładowe zadanie 9.

Dziesięcioletni Darek ma Zespół Downa, bardzo dobrze gra na akordeonie, lubi tańczyć. Obecnie chłopiec jest po zabiegu torakochirurgicznym usunięcia wady serca. Planując metody aktywizacji dziecka, opiekunka powinna przygotować zajęcia z

- A. muzykoterapii.
- B. biblioterapii.
- C. dogoterapii.
- D. hipoterapii.

Odpowiedź prawidłowa: **A.**

2. Przykład zadania do części praktycznej egzaminu dla wybranych umiejętności z kwalifikacji MS.05 Świadczenie usług opiekuńczych

Pani Barbara Kowalska, lat 85, ma wyłonioną stonię jelitową umiejscowioną na dolnym odcinku jelita grubego. Podopieczna wymaga pełnej pomocy w zakresie wszystkich czynności dnia codziennego. Od tygodnia uskarża się na odbijania, bóle brzucha i wzdęcia. W worku stomijnym widoczne są duże ilości gazów. Podopieczna ma zaleconą dietę lekkostrawną, wysokobłonnikową z ograniczeniem produktów i potraw wzdymających. Zaplanuj dla podopiecznej jadłospis na 7 dni tygodnia na 5 posiłków dziennie. Uwzględnij zalecenia żywieniowe. Sporządź dla podopiecznej wykaz produktów i potraw niezalecanych w diecie. Wykonaj wymianę worka stomijnego u podopiecznej leżącej w łóżku.

Przed przystąpieniem do wykonania zabiegu zgłoś gotowość przez podniesienie ręki. Zadanie wykonaj zgodnie z zasadami i procedurami na fantomie do nauki umiejętności higienicznych. Przestrzegaj przepisów bhp oraz ergonomii pracy opiekunki środowiskowej.

Jadłospis na 7 dni tygodnia

	poniedziałek	wtorek	środa	czwartek	piątek	sobota	niedziela
Śniadanie							
Drugie śniadanie							
Obiad							
Podwieczorek							
Kolacja							

Umiejętności sprawdzane zadaniem praktycznym:

1. Organizowanie prac opiekuńczych

- 8) przestrzega zasad opracowania indywidualnego planu opieki nad osobą podopieczną i pomocy tej osobie;
- 9) planuje techniki, metody i narzędzia pracy z osobą podopieczną w warunkach domowych;
- 11) dobiera techniki, metody i narzędzia do realizacji zaplanowanych działań opiekuńczych.

2. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych

- 1) świadczy usługi opiekuńcze zgodnie z procedurami i standardami opieki;
- 13) pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej;
- 23) stosuje przepisy sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności opiekuńczych.

3. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej

- 7) analizuje metody usprawniania i aktywizowania osoby podopiecznej w zależności od jej wieku, stanu jej zdrowia i niepełnosprawności;
- 9) dobiera metody przygotowania osoby podopiecznej do korzystania pomocy technicznych.

Inne zadania praktyczne z zakresu kwalifikacji *MS.05 Świadczenie usług opiekuńczych* mogą dotyczyć:

- wykonania toalety;
- podawania posiłku;
- mycia głowy osobie podopiecznej leżącej w łóżku;
- zmiany pozycji, stosowania udogodnień u osoby podopiecznej leżącej w łóżku;
- zaplanowania działań aktywizujących;
- zaplanowania działań zapobiegających skutkom długotrwałego leżenia;
- opracowania harmonogramu organizowania czasu wolnego;
- wykonania okładu;
- wymiany pieluchomajtek u osoby podopiecznej.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE OPIEKUNKA ŚRODOWISKOWA - 341204.

1. CELE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie opiekunka środowiskowa powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) organizowania opieki oraz wsparcia społecznego osobie podopiecznej;
- 2) sprawowania opieki nad osobą podopieczną niesamodzielną i przewlekle chorą w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa zdrowotnego i higieny osobistej;
- 3) pomagania osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego w zakresie: gospodarowania budżetem, dokonywania zakupów, sporządzania posiłków, utrzymania porządku w domu oraz tworzenia optymalnych warunków życia;
- 4) motywowania osoby podopiecznej do samodzielności oraz aktywności intelektualnej, fizycznej i społecznej.

2. EFEKTY KSZTAŁCENIA

Do wykonywania wyżej wymienionych zadań zawodowych niezbędne jest osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na które składają się:

1) Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów

(BHP). Bezpieczeństwo i higiena pracy

Uczeń:

- 1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią;
- 2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce;
- 3) określa prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 4) przewiduje zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych;
- 5) określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy;
- 6) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka;
- 7) organizuje stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;
- 8) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych;
- 9) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;
- 10) udziela pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia.

(PDG). Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej

Uczeń:

- 1) stosuje pojęcia z obszaru funkcjonowania gospodarki rynkowej;

- 2) stosuje przepisy prawa pracy, przepisy prawa dotyczące ochrony danych osobowych oraz przepisy prawa podatkowego i prawa autorskiego;
- 3) stosuje przepisy prawa dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej;
- 4) rozróżnia przedsiębiorstwa i instytucje występujące w branży i powiązania między nimi;
- 5) analizuje działania prowadzone przez przedsiębiorstwa funkcjonujące w branży;
- 6) inicjuje wspólne przedsięwzięcia z różnymi przedsiębiorstwami z branży;
- 7) przygotowuje dokumentację niezbędną do uruchomienia i prowadzenia działalności gospodarczej;
- 8) prowadzi korespondencję związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- 9) obsługuje urządzenia biurowe oraz stosuje programy komputerowe wspomagające prowadzenie działalności gospodarczej;
- 10) planuje i podejmuje działania marketingowe prowadzonej działalności gospodarczej;
- 11) planuje działania związane z wprowadzaniem innowacyjnych rozwiązań;
- 12) stosuje zasady normalizacji;
- 13) optymalizuje koszty i przychody prowadzonej działalności gospodarczej.

(JOZ). Język obcy ukierunkowany zawodowo

Uczeń:

- 1) posługuje się zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiających realizację zadań zawodowych;
- 2) interpretuje wypowiedzi dotyczące wykonywania typowych czynności zawodowych artykułowane powoli i wyraźnie, w standardowej odmianie języka;
- 3) analizuje i interpretuje krótkie teksty pisemne dotyczące wykonywania typowych czynności zawodowych;
- 4) formułuje krótkie i zrozumiałe wypowiedzi oraz teksty pisemne umożliwiające komunikowanie się w środowisku pracy;
- 5) korzysta z obcojęzycznych źródeł informacji.

(KPS). Kompetencje personalne i społeczne

Uczeń:

- 1) przestrzega zasad kultury i etyki;
- 2) jest kreatywny i konsekwentny w realizacji zadań;
- 3) potrafi planować działania i zarządzać czasem;
- 4) przewiduje skutki podejmowanych działań;
- 5) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania;
- 6) jest otwarty na zmiany;
- 7) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem;
- 8) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;
- 9) przestrzega tajemnicy zawodowej;
- 10) negocjuje warunki porozumień;
- 11) jest komunikatywny;
- 12) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów;
- 13) współpracuje w zespole.

2) Efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru medyczno-społecznego, stanowiącego podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów PKZ(MS.c)

PKZ(MS.c) Umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodach: opiekunka środowiskowa, asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun w domu pomocy społecznej, opiekun osoby starszej

Uczeń:

- 1) określa istotę procesów psychicznych i ich rolę w życiu człowieka;
- 2) określa wpływ procesów emocjonalno-motywacyjnych na sprawność działania człowieka;
- 3) wyjaśnia regulacyjną rolę osobowości człowieka w stosunkach z otoczeniem;
- 4) przestrzega zasad etyki i odpowiedzialności zawodowej;
- 5) charakteryzuje rozwój człowieka w różnych okresach życia;
- 6) dobiera metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych;
- 7) określa przyczyny stresu oraz stosuje konstruktywne sposoby radzenia sobie ze stresem i zapobiegania wypaleniu zawodowemu;
- 8) określa procesy zachodzące w życiu społecznym oraz interpretuje zachowania społeczne zbiorowości i jednostki;
- 9) wyjaśnia zjawiska zachodzące we współczesnej kulturze społecznej wpływające na funkcjonowanie człowieka;
- 10) określa modele i funkcje rodziny;
- 11) określa cele i zadania polityki społecznej państwa;
- 12) określa środki i instrumenty polityki społecznej służące realizacji zasady równości i sprawiedliwości społecznej;
- 13) identyfikuje problemy i kwestie społeczne występujące we współczesnym społeczeństwie;
- 14) dostrzega zróżnicowanie postaw społecznych, obyczajowych, narodowych, religijnych, etycznych i kulturowych w kontekście jednostkowego, społecznego i kulturowego wymiaru wartości;
- 15) określa rolę diagnozy społecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych;
- 16) rozpoznaje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grup;
- 17) określa oraz przewiduje skutki problemów wychowawczych i psychospołecznych osoby podopiecznej i jej rodziny;
- 18) stosuje przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych;
- 19) określa zakres oraz warunki korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej gwarantowanych przez państwo;
- 20) określa organizację domów pomocy społecznej w Polsce, uwzględniając zakres świadczonych usług;
- 21) posługuje się językiem migowym;
- 22) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań.

3) Efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie opiekunka środowiskowa

MS.05 Świadczenie usług opiekuńczych

1. Organizowanie prac opiekuńczych

Uczeń:

- 1) rozpoznaje objawy chorobowe ze strony poszczególnych układów i narządów osoby

- podopiecznej;
- 2) rozpoznaje, na podstawie analizy dokumentacji i obserwacji, sytuację zdrowotną i społeczną osoby podopiecznej oraz warunki jej życia;
  - 3) ocenia możliwości i ograniczenia osoby podopiecznej wynikające z wieku, stanu zdrowia fizycznego i psychicznego oraz niepełnosprawności;
  - 4) określa potrzeby biologiczne, psychiczne i społeczne człowieka i sposoby ich zaspakajania;
  - 5) rozpoznaje potrzeby i problemy osoby podopiecznej;
  - 6) organizuje środowisko życia osoby podopiecznej z uwzględnieniem jej potrzeb i problemów;
  - 7) dobiera metody i techniki pracy opiekuńczej odpowiedniej do potrzeb osoby podopiecznej;
  - 8) przestrzega zasad opracowania indywidualnego planu opieki nad osobą podopieczną i pomocy tej osobie;
  - 9) opracowuje plan pomocy i opieki nad osobą podopieczną;
  - 10) planuje techniki, metody i narzędzia pracy z osobą podopieczną w warunkach domowych;
  - 11) dobiera techniki, metody i narzędzia pracy do realizacji zaplanowanych działań opiekuńczych;
  - 12) planuje formy i metody wsparcia osoby podopiecznej w środowisku lokalnym;
  - 13) organizuje wsparcie na rzecz osoby podopiecznej i współpracę z jej środowiskiem rodzinnym i lokalnym;
  - 14) planuje techniki monitorowania działań opiekuńczych;
  - 15) prowadzi dokumentację pracy z osobą podopieczną.

2. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych

Uczeń:

- 1) świadczy usługi opiekuńcze zgodnie z procedurami i standardami opieki;
- 2) rozpoznaje objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu i życiu osoby podopiecznej;
- 3) stosuje metody i techniki udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia osoby podopiecznej;
- 4) przestrzega zasad i określa metody i techniki wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osoby podopiecznej;
- 5) określa rodzaje narzędzi pracy oraz środków i materiałów do wykonywania czynności higienicznych, pielęgnacyjnych i zaspakajania potrzeb fizjologicznych osoby podopiecznej;
- 6) wykonuje zabiegi higieniczne u osoby niesamodzielnej;
- 7) przestrzega zasad i metod zapobiegania odleżynom i odparzeniom u osoby podopiecznej;
- 8) opiekuje się osobą podopieczną w różnych fazach choroby przewlekłej;
- 9) przestrzega zasad i określa rodzaje i techniki wykonywania zabiegów przeciwzapalnych u osoby podopiecznej;
- 10) wykonuje zlecone przez lekarza okłady i kompresy osobie podopiecznej;
- 11) przestrzega zasad przygotowywania i podawania leków drogą doustną osobie podopiecznej;
- 12) pomaga osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza;
- 13) pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej;
- 14) określa rodzaje i techniki wykonywania ćwiczeń usprawniających ruchowo oraz gimnastyki oddechowej przez osobę podopieczną;
- 15) prowadzi ćwiczenia gimnastyczne uzgodnione ze specjalistą;
- 16) określa zasady obsługi sprzętu rehabilitacyjnego i stosowania przedmiotów ortopedycznych przez osobę podopieczną;
- 17) pomaga osobie niepełnosprawnej w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych;
- 18) przygotowuje osobę podopieczną oraz jej rodzinę do samoopieki i samopielęgnacji;

- 19) pomaga osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi;
- 20) dobiera metody i środki do utrzymania mieszkania w czystości;
- 21) przestrzega zasad żywienia dietetycznego;
- 22) pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej;
- 23) stosuje przepisy sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności opiekuńczych.

3. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej

Uczeń:

- 1) analizuje przyczyny występowania i metody rozwiązywania problemów społecznych;
- 2) pomaga osobie podopiecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych i osobistych;
- 3) określa metody integracji osoby podopiecznej ze środowiskiem lokalnym;
- 4) inicjuje i podtrzymuje relacje międzyludzkie w najbliższym otoczeniu osoby podopiecznej;
- 5) określa formy i metody organizowania czasu wolnego;
- 6) organizuje różne formy aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań osoby podopiecznej z uwzględnieniem jej potrzeb, możliwości oraz zasobów środowiska lokalnego;
- 7) analizuje metody usprawniania i aktywizowania osoby podopiecznej w zależności od jej wieku, stanu jej zdrowia i niepełnosprawności;
- 8) planuje metody, formy, techniki i środki terapii zajęciowej osoby podopiecznej;
- 9) dobiera metody przygotowania osoby podopiecznej do korzystania z pomocy technicznych;
- 10) pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu z pomocy technicznych ułatwiających samodzielne wykonywanie codziennych czynności;
- 11) przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas aktywizowania osoby podopiecznej.

3. WARUNKI REALIZACJI KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

Szkoła podejmująca kształcenie w zawodzie opiekunka środowiskowa powinna posiadać następujące pomieszczenia dydaktyczne:

- 1) pracownię umiejętności opiekuńczych, wyposażoną w: sprzęt audiowizualny, taki jak: telewizor, odtwarzacz DVD, odtwarzacz video, rzutnik pisma; ekran projekcyjny, fantomy do nauki umiejętności higienicznych, łóżka szpitalne z pełnym wyposażeniem, szafki i stoliki przyłóżkowe, sprzęt, urządzenia i przybory do wykonywania zabiegów higienicznych i czynności pielęgnacyjnych u osoby leżącej i całkowicie unieruchomionej, fantomy osoby dorosłej, niemowlęcia i dziecka do prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej, defibrylator automatyczny, kołnierze ortopedyczne, środki opatrunkowe, aparat do pomiaru ciśnienia, termometry, sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne, środki ochrony indywidualnej;
- 2) pracownię higieny żywienia, wyposażoną w: sprzęt gospodarstwa domowego, zastawę kuchenną, zastawę stołową, pomoce techniczne ułatwiające samodzielne wykonywanie prac kulinarnych dla osób z ograniczoną sprawnością w zakresie małej motoryki;
- 3) pracownię terapii zajęciowej, wyposażoną w: materiały, przybory do zajęć plastyczno-technicznych, sprzęt i przybory do szycia oraz haftowania, sprzęt do gier i zabaw, sprzęt fotograficzny;
- 4) pracownię wspomagania komputerowego działalności zawodowej, wyposażoną w: tablicę interaktywną z oprogramowaniem, projektor multimedialny, stanowiska komputerowe dla uczniów (jedno stanowisko dla jednego ucznia), drukarkę, pakiety programów biurowych.

Kształcenie praktyczne może odbywać się w: pracowniach szkolnych, placówkach pomocy społecznej, w środowisku zamieszkania podopiecznego oraz innych podmiotach stanowiących

potencjalne miejsce zatrudnienia absolwentów szkół kształcących w zawodzie.

Szkoła organizuje praktyki zawodowe w podmiocie zapewniającym rzeczywiste warunki pracy właściwe dla nauczanego zawodu w wymiarze 8 tygodni (320 godzin).

4. MINIMALNA LICZBA GODZIN KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO¹⁾

Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów oraz efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru medyczno-społecznego stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów	210 godz.
<i>MS.05 Świadczenie usług opiekuńczych</i>	350 godz.

¹⁾ W szkole liczbę godzin kształcenia zawodowego należy dostosować do wymiaru godzin określonego w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, przewidzianego dla kształcenia zawodowego w danym typie szkoły, zachowując, z wyjątkiem szkoły policealnej dla dorosłych, minimalną liczbę godzin wskazanych w tabeli odpowiednio dla efektów kształcenia: wspólnych dla wszystkich zawodów i wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów oraz właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.